

“प्रधानेऽन्यत्र वाक्यार्थे यत्राङ्गन्तु रसादयः ।

काव्ये तस्मिन्नलङ्कारो रसादिरिति मे मतिरिति” ॥

यदि च रसाद्युपकारमात्रेणालङ्कृतित्वं तदा वाचकादि-
ष्वपि तथा प्रसज्येत । एवञ्च यच्च कैश्चिदुक्तं “रसादीनामङ्गित्वे
रसवदाद्यलङ्कारः, अङ्गित्वे तु द्वितीयोदात्तालङ्कारः” तदपि
परास्तं ।

(७५५) यद्येत एवालङ्काराः परस्परविमिश्रिताः ।

तदा पृथगलङ्कारौ संसृष्टिः सङ्करस्तथा ॥

यथा लौकिकालङ्काराणामपि परस्परमिश्रणे पृथक् चा-
रुत्वेन पृथगलङ्कारत्वं तथोक्तरूपाणां काव्यालङ्काराणामपि
परस्परमिश्रत्वे संसृष्टिसङ्कराख्यौ पृथगलङ्कारौ । तत्र ।

(७५६) मित्योऽनपेक्षयैतेषां स्थितिः संसृष्टिरुच्यते ।

एतेषां शब्दार्थालङ्काराणां । यथा ।

“देवः पायादपायान्नः स्मरेन्दीवरलोचनः ।

संसारध्वान्तविध्वंसहंसः कंसनिसुदनः” ॥

अत्र “पायादपायादिति” यमकं । “संसारेति” आदौ
चानुप्रास इति शब्दालङ्कारयोः संसृष्टिः । द्वितीये पादे उपमा
द्वितीयार्द्धे च रूपकमित्यर्थालङ्कारयोः संसृष्टिः । उभयोः
स्थितत्वाच्चब्दाऽर्थालङ्कारसंसृष्टिः ।

(७५७) अङ्गाङ्गित्वेऽलङ्कृतीनां तद्वदेकाश्रयस्थिता ।

सन्दिग्धत्वे च भवति सङ्करस्तिविधः पुनः ॥